Ч. 185 (11.476). Львів, середа 21. серпня 1929. Opłata pocztowa opłacona ryczałtem. Рік XLVII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло", Львів.
Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 5·00 зол.
За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 25 сот.

Конфлікт між СРСР. і Китаєм.

Львів, 19. серпня 1929.

В останніх днях прийшли знову вістки з далекого Сходу про напружену ситуацію на китайсько-більшовицькому пограничі. Виходить, що більшовицькі військові відділи перейшли на китайську територію і посувають офензивним походом вперед, що дало притоку до заяви представника націоналістичного китайського уряду в Нанкіні того змісту, що, мовляв, Китай буде стояти дальше твердо на дотеперішньому становищі і не поступить в нічому домаганням більшовицького уряду.

Нанкінський уряд, як відомо, заняв східно-китайську залізницю, підчинивши її своїй управі. Притокою до цього кроку, підготовленого очевидно давна, послужила китайцям обставина, що багато урядовців тої залізниці росіян управляло комуністичну пропаганду. Як не як — а ця притока хіба зовсім невистарчаюча, аж до такої протиміри, як заняття спільної до того часу залізничої лінії на свою виключну власність. Не диво, що Китай, маючи не зовсім чисту совість, старається тепер свій поступок якось виправдати і всю вину за дальші події звалити на більшовиків.

Після того, як нанкінський уряд при помочі своїх ґенералів захопив східно-китайську залізницю, заарештував багато радянських громадян і руйнує майно, що є власністю як СРСР, так і Китаю, звернувся він до всіх тих держав, що підписали пакт Кельоґа, щоб вони саме на основі постанов того пакту, виступили в його обороні. В своїй ноті нанкінський уряд каже, що „непримирима позиція радянського уряду і його надмірні вимоги не дозволяють дійти до згоди й розвязати по доброму китайсько-радянський конфлікт". А висновок з того очевидно такий, що співучасники пакту Кельоґа повинні вмішатись у цей конфлікт і вжити заходів до того, щоб СРСР зменшив свої апетити та відмовився від своїх „непримиримих позицій і пішов на уступки китайцям. Нанкінському урядові залежить очевидно на тому, аби ті держави призначили якусь комісію для розгляду й полагоди цього конфлікту — очевидно, в дусі їх бажань, а коли з тих чи інших причин праця такої комісії булаб неможлива, аби ті держави якимнебудь чином виступили в обороні інтересів Китаю.

Біда тільки, що також радянський уряд підписав, і то один з перших, пакт Кельоґа і має таким чином основу добиватися від тих самих держав коли не признання, то прнайменше зрозуміння для свого становища в тяжкому конфлікті з Китаєм. З цим фактом мусять, ясна річ, рахуватися всі ті держави, що підписали пакт Кельоґа і тому між іншим Японія й Анґлія відмовилися вислати своїх представників до тої комісії, що по проєкту Стімсона мала в імени шістьох держав розслідити й безсторонньо розвязати радянсько-китайський конфлікт.

Як виходить з радянської преси, уряд СРСР не бажає собі ніякого посередництва в розвязці цього конфлікту з Китаєм. Він не хоче нічого чути про таке посередництво якоїнебудь держави чи навіть групи держав, хочби оце посередництво й виправдувано пактом Кельоґа. СРСР стоїть на такому становищі: китайсько-східна залізниця належить Китаєві й СРСР, взаємини між ними унормовано відповідними договірними актами. Колиж тепер виникли непорозуміння, коли є деякі спірні справи, то їх може й повинна розвязати тільки авторитетна конференція представників Китаю і СРСР. Втручування когонебудь у китайсько-радянський конфлікт є непотрібне й не представляє собою ніякої практичної вартости. Всі спірні питання моглиб бути швидко й легко розвязані, якщо тільки нанкінський уряд відновить на залізниці той стан, який там повинен бути на основі обопільно заключених договорів.

Нанкінський уряд не спішився привернути попередній стан на східньо-китайській залізниці і червоні війська перейшли китайську границю. Не зважаючи на запевнювання обох сторін, що вони не бажають собі війни, конфлікт між СРСР і Китаєм наповняє тривогою всіх ближчих і дальших сусідів обох цих держав.

На економічні теми.

Мандрівка золота.

Ще перед початком конференції в Газі падало у Франції не одно гірке слівце на адресу Сновдена, якому французи не можуть забути його промови в часі виборчої кампанії, коли то Сновден сказав, що Анґлія в репараційних договорах з Францією пішла на надто великі уступки. Бож відомо, що з недавньої „любови" між обома союзниками лишилося нині тільки те, що Франція полюбила до безтями анґлійське золото.

Від якогось часу зах.-европейська преса не перестає писати про дисконтову стопу Банку Анґлії. Тому, що курс анґлійського фунта впав пониже золотого пункту, сподівалися, що Банк Анґлії зареаґує на це підвищенням дисконту, чим зробить вивіз золота з Анґлії неоплатним. Але таке підвищення не було диктоване внутрішніми потребами господарства, бо зниження курсу фунта мало мати — по анґлійським версіям — своє джерело в „специяльних умовинах".

Вже від довшого часу слідили міжнародні фінансові круги за мандрівками золота. Подібно до струї Ґольфу впливає струя золота на погоду чи непогоду на грошевім ринку. Барометром, на який ця струя безпосередньо впливає, є лінія дисконтової стопи. Пригадаймо собі коротко мандрівку золота за останнього півтора року. В першій половині 1928-го року закупила Анґлія великі запаси золота в Ню-Йорку. Наслідком цього була трикратна зміна дисконту в Злуч. Державах. В другій половині 1928-го р. виступила Німеччина і Франція як покупці золота на анґлійському ринку. В лютім 1929-го р. піднесено дисконт в Анґлії. В першій половині 1929-го року поплило німецьке золото до Америки, а дещо пізніше потягнулося за ним і анґлійське. В Німеччині піднесено дисконтову стопу. Німці звернулися знов до Анґлії з закупкою золота, чим специяльно заінтересувалася Франція. Це заінтересування, чи пак любов до анґлійського золота, мали й бути тими „специяльними умовинами", які забрали немалу порцію золота з Анґлії до Франції. Чи дійсно так?

Що анґлійський фунт у відношенні до долляра „поправився", це приписується переговорам ґувернера Банку Анґлії Нормана з директорами „Федерел Різерв"-банків і з фінансістами з Волстріту. Як зачувати, порушено там справу співпраці державних нотних банків у стабілізації вартости золота і в поборенні небезпеки, яка грозить світовому господарству через міжнародні перегони в нагромаджуванні резерв золота. Крім цього Норман мав старатися про піддержку американських кругів, щоб „Міжнародній Банк" був у Льондоні, щоб там самим Льондон остав осередком фінансового життя в Европі. Кінець-кінців фунт піднісся. Анґлія не думає про зміну дисконту, а де буде „Міжнародній Банк" ще покажеться (хоч мабуть не скоро).

В останньому банковому виказі зменшився запас золота Анґл. Банку на більше як 8 міліонів фунтів і виносив 142,6 міліонів фунтів (у червні майже 165 м. ф.). Після цього віддано ще понад 2 м. ф., так, що запас золота виносить тепер 140 міл. фунтів. В Анґлії змінено право вільного карбування в 1925 р., а на місце виміни банкнотів на монету взяв Банк Анґлії на себе обовязок давати за ноти золото в барах (злитках). Що до запасу золота, то приписаної висоти нема, а є лише порада (поручення) Кенлайфа, яка означує висоту запасу на 150 міл. ф. Це ні закон ні припис, а порада, вказівка, а всеж таки вона має вплив на публику, яка вже занепокоїлася, як тільки цю границю переступлено. Певна річ, що таке зменшування запасу золота не може продовжуватися в безконечність. Тепер Банк Анґлії має 250 міл. ф. непокритих банкнотів, а „Економіст" пропонує підвищити їх до суми 270 міл. ф.

Франція має тепер найбільшу резерву золота в Европі. Коли Німеччина має 2,5 міліярда марок, то Франція має понад 8 міліярдів марок. При стабілізації франка в червні 1928 р. виключено девізи (загранични векслі) як покриття банкнотів. Відмінно від усіх країв у Франції введено як покриття банкнотів лише золото, і то по припису 35 процент покриття. І тут, кажуть одні, треба шукати причини великих мандрівок золота з Анґлії до Франції (остання не має інтересу в нагромаджуванні девіз). Також активний платничий біланс Франції, по рецепті: виплати вірителям мають бути менші, як німецькі квоти, платні Франції — грає немалу ролю. Дальше приватний французький капітал ульокований в Анґлії, „уважав за відповідне" переїхати через канал до Парижа. До цього мав він, очевидно, повне право, коли такий переїзд був уможливлений арбітражом, як це було. Та Франції закидають, що, мовляв, вистало булоб „кивнути пальцем", чи там виступити з купном фунтів, а курс їх був би піднісся і мандрівка золота була би зайшньою, бо неоплатною.

Не бракувало голосів, що ціла історія була заініціована з причин чисто політичних, а саме: Франція хотіла нібито зробити Анґлію податливішою на конференції в Газі. Говорено також, нібито Париж хоче показати, що Льондон не надається на осідок „Міжнародного Банку"; деякі зарозумілі круги у Франції твердили навіть, що Льондон попав уже в залежність від ...французьких диспозицій. Поминувши пересорщені твердження про „залежність", — кожне з наведених тверджень має своє і „за" і „проти". Все таки доволі дивно, що це відбулося в навечеря конференції. Рівнож фактом є, що Сновден показався не надто схильним до уступок, що дисконт в Анґлії остає дальше незміненим, а фунт ...пішов у гору.

Та чи довго дисконт удержиться на тій самій висоті? Саме тепер Америка піднесла дисконтову стопу. Очікують загально й піднесення її в Анґлії. Кажуть, що Америка хоче в цей спосіб вплинути на Анґлію, щоб не робила перегон на конференції в Газі. Та є й поважні голоси, які є того погляду, що піднесення дисконту в Америці сталося з чисто господарських причин.

Д-р Ю. Стецюк.

В рідному селі і хуторі Ф. Містраля

Маяно, 9.VIII. 1929.

На залізничій лінії Париж—Марсель, — у 13 км. від Авіньону та 22 км. від Арлю, у сусідстві зі славетним Тарасконом, — лежить невеличка стація з подвійною назвою, — „Graveson—Maillane", тепер не менше славетна ніж свого часу — Ясна Поляна, — недалеко Тули на залізничному шляху Москва—Курськ.

В обох цих випадках туристична слава цих третьорядних залізничних станцій є літературного походження. Ясна Поляна стала в світі відомою завдяки А. Н. Толстому. Славу Маяно поширив на весь світ великий провансальський поет і каменяр національного відродження Фредерик Містраль (1830—1914).

В селі Маяно (по франц. Maillane, по провансальськи Maiano). — автор незабутніх „Mirèio" і „Calendan" — прожив майже весь свій вік. У двох кільометрах від села Маяно, він родився на хуторі, відомому тепер — „Lou Mas dóu Ingè", де провів свої дитячі і хлопячі роки, так чудово описані в його преґарних автобіо-

графічних спогадах „Memóri e Raconte", між іншим виданих також у перекладі на українську мову.

Коли на початку світової війни під свіжим враженням смерти Ф. Містраля, автор цих рядків почав у військовому гарнізоні Хеби (Егера), де був інтернований австрійцями, студіювати неопровансальську мову і письменство, у перше докладніше знайомлячись з романтично цікавим життям та епохальною каменярською працею Ф. Містраля, він, розуміється, не міг навіть мріяти про те, що колись йому пощастить побачити і ближче пізнати, Прованс — цю „l'empèri dón Sonlèn" (імперію сонця), відвідати всі славетні осередки старо і новопровансальської історії: — Авіньон, Арль—Екс під Маролем, а передовсім побувати у рідному селі великого неопровансальського барда і трубадура — у Маяні...

Минуло 15 років заки ця стара мрія могла бути здійснена і провансальські теоретичні студії доповнені пластичними і незабутніми враженнями з подорожи вздовж всього Провансу, цього забутого нещасного раю на землі, цієї европейської Палестини, де старий нарід з великою культурною спадщиною після кількох століть національного летарґу спровола прокидається і загіпнотизований красою своєї історичної минувшини починає відчувати і бачити не менше принадні перспективи своєї майбутности, як природного осередку нової pax romana, або точніше кажучи, прийдешньої pax neolatina.

Відвідання Маяно я відклав на кінець свого авіньонського побуту, коли вже обїхав всі інші сусідні місця, звязані з історією новопровансальського руху.

Мені пощастило: Величезна і незвичайна в часі літа злива попереднього дня — змила цілковито дошкульний порох. Гострий і сильний містраль (вітер) заступив неменше дошкульну серпневу спеку.

Пополудневим омнібусом Париж-Марсель їду до Ґравезон-Маяна. Менше ніж за пів години доїзжаємо до цієї стації. Крім мене висідає ще якийсь селянин. Питаю про дорогу до села Маяно, що від стації віддалена біля 5 км. Охочо відповідає мені по провансальськи і каже, як маю туди йти, додаючи, що це недалеко, — не ціла, мовляв, година ходу з гаком. Цікавий, який буде цей провансальський гак; про українські — добре пригадую, що був звичайно довжезний, куди довший за час, до якого додавалися небавком.

Дорога чудесна — і спочатку велике шоссе; потім битий шлях. З обох боків пре-гарні плятани, ці царі провансальської деревини. Здебільшого вони вже поскидали свою стару шкіру і мають імпресіоністично цяткований вигляд. Завжди, коли я бачу ці плятани в осени, думаю, що французький малярський пустелізм свою техніку запозичив від цих дерев.

Осторонь неприступним муром стоять понурі кипариси, горді і замовклі, майже байдужі до завзятих нападів сильного містраля.

Попри дороги чергуються плянтації винограду і кукурудзи. Іноді зустрічаються чималі куснi щільно вкриті соняшниками. Довкола скрізь видно богато ставнів, озер, болот і потоків. Там примостилися вигідно верби і буйно розрісся очерет. Це нагадує трохи — український краєвид.

На пів дорозі перше село Gravezon. Трохи далі — орієнтаційна туристична таблиця, з означенням ріжних напрямків. Читаю — Maillane — 2.300 км. Дорога звужується. Вона ще вогка від вчорашньої зливи. Плятани коронами переплуталися; мається враження зеленого тунелю. Він змією крутиться, що хвилина завертаючи кудись у бік. Врешті на мент відкривається обрій: праворуч — гострі контури французьких Alpille; — ліворуч — Рона, звертаюча до Тарнекону — ще з півтораста метрів і перші оселі. Це — Маяно, як свідчить орієнтаційна таблиця на вступі. — За яких пять хвилин я в середині села — на церковній площі. Дивлюся на годинник. Йшов 50 хвилин — отже провансальський „гак" — зовсім не подібний до українського.

(Докінчення буде).

О. І. Бочковський.

Що несе канікула?

„Чистка" в учительському зборі української ґімназії в Тернополі.

Сталося те, про що говорили в Тернополі від кількох місяців. Львівська Шкільна Кураторія зробила „чистку" серед учительського збору державної ґімназії з українською мовою навчання в Тернополі. З усіх державних ґімназій з українською мовою навчання в Галичині одинока ґімназія в Тернополі мала чисто український склад в учительському зборі, бо навіть сталу посаду учителя польської мови мав тут українець — проф. Дмитро Цебушник і це нині було виїмковим явищем у цілому краю. Причиною цеї „чистки" мають бути події в останньому шкільному році між учнями ґімназії, що були звязані з польськими національними або державними обходами. Українську ґімназійну молодь змушувано до цих обходів, а вона їх бойкотувала, що потягало за собою дисциплінарні слідства, кількакратний приїзд візитатора Юза, засідання педагогічної ради і прогнання учнів з ґімназії. Це було головно за свято 10-ліття істнування Польщі (10. листопада 1928) і за імянини марш. Пілсудського (19. березня 1929).

Між учнями вищої ґімназії тричі переводила поліція масові труси й арешти — перший раз з початком листопада 1928, з нагоди 10-ліття проголошення ЗОУНР, другий раз з кінцем січня 1929 під замітом протидержавної конспірації і третій раз з кінцем квітня і з початком травня 1929 під замітом приналежности до УВО. В кожному випадку по кілька або кільканацять учнів сиділо довший час (два до три місяці) у слідчій вязниці під замітом злочину державної зради з пар. 58 зак. карн., і все кінчилося тим, що прокуратура обвинувачувала вкінці тільки за провину з пар. 285 зак. карн. — приналежність до тайних організацій згл. тайних або недозволених товариств. Цеї провини обвинувачені мали допуститися тим, що належали до Пласту, якого діяльність кураторія хвилево припинила. За це у двох партіях (партія з листопада м. р. і партія з січня ц. р.) відповідало 19 учнів, з яких 7 засуджено за провину з пар. 285 з. к. (Пласт) і їх очевидно прогнано з ґімназії. Кара невелика від 6 до 21 днів арешту з завішенням кари на 2 роки, але наслідки великі, бо 7 хлопців — учнів шестої і семої кляси — позбавлено раз на все можности скінчити середню школу. Остання пайка (13 учнів) — здебільша з восьмої кляси — що сиділи донедавна три місяці у слідчій вязниці як підозрілі за приналежність до УВО, тепер буде відповідати тільки за провину з пар. 285 к. з.

За все те львівська кураторія потягнула тепер фактично до відповідальности й учительський збір. У стан спочинку перенесли перед часом і проти волі інтересованого — катихита о. д-ра Миколу Конрада, а ходять слухи про те, що мають спенсіонувати ще одного професора. Перенесено професорів: Василя Безкоровайного (відомого у нас композитора) до Золочева, Семена Кузика до Перемишля (укр. ґімн.), Теофіля Остапюка до Ярослава, Дмитра Цебушника до III. польської ґімназії в Тернополі і Шанковського до Ланьцута. Є це перша порція, бо ходять слухи, що перенесення стріне ще й деяких інших учителів. До української ґімназії в Тернополі прийдуть тепер на місце перенесених здебільша учителі поляки, що будуть мати відомі завдання до переведення.

Мин. року пройшло 30 літ від часу заснування української ґімназії в Тернополі (за Австрії ц. к. ювилейна ґімназія ім. цісаря Франца Йосифа) — і не рожева будучність стелиться тепер перед цим заведенням на початку четвертого десятка літ його істнування.

Українці у Львівській Кураторії.

Зміни і переміни на становищах шкільних інспекторів українців у К. Л. Ш. В. — Москвофільські кандидати.

У Кураторії Львівської Шкільної Округи було донедавна трьох інспекторів-українців, а саме: д-р Іван Копач, д-р Володимир Левицький і пок. Матіїв. Всі вони були на тих становищах ще за часів Австрії у галицькій Краєвій Шкільній Раді. Польща дістала їх, так сказатиб, у спадку і, перетворивши Краєву Раду Шкільну в Кураторію Львівської Шкільної Округи, залишила їх на тих самих становищах.

По смерти інсп. Матіїва покликано до Кураторії на інспектора проф. коломийської ґімназії, а потім директора заліщицької учительської семинарії (по смерти д-ра Маковея) Мик. Галібея. Короткий час (один рік) виконував обовязки інспектора б. директор перемиської ґімназії д-р Грицак Евген, але тепер він уже на пенсії. Перед цьогорічними шкільними феріями справа представлялася так, що в Кураторії були інспекторами українці д-р Копач, д-р В. Левицький і Галібей.

В часі канікули справа змінилася не до пізнаня. Д-р І. Копач перейшов на пенсію, д-р Володимир Левицький дістав однорічну відпустку, з якої вже не верне до виконування своїх обовязків у Кураторії та перейде теж на пенсію. На

ЯРОСЛАВА МАНДЮКОВА.

У липневу ніч на Говерлі.

Довго вабили мене стрімкі верхи далекої Чорногори, що крилися у сірих мряках. Наче накликували до себе обіцюючи насолоду чудних картин. З Хомяка й Синяка, виглядала Говерля, велитень з великою головою й могутними раменами, наче стоїть на сторожі якоїсь тайни.

Зібралося кільканайцять охочих прогульковців і ми поїхали до Ворохти. Ранком погода була чудова, але поволі, ясний небосклін затемнився, блискавки раз-у-раз перерізували сірі хмари, а ненависний грім, гуркотів щораз грізніше. Надія на дальшу прогульку, втікала кудись у сутінки. Почалася пророчня: одні нагадували собі, що ворожка, віщувала дощ, інші зовсім певно знали, що прогулька не здалася до нічого, бо хто дурний вибиратися в гори на таку погоду.

Мені стало тяжко, мрії про прогульку так довго леліяні, прикрашені у якусь чарівну авреолю, мали приснути мов миляна банька? І я рішила піддержувати раз взяту постанову. Під рішучим напором почала прокидатися й у інших надія на погоду, тимбільше, що сонце поволі продиралося зпоза сірих бовдурів хмар.

Після довгих вагань перейшли всі під парасолями на тартак, а згодом позасідали вигідно, на протекціональних лавочках лісної колійки. Ми рушили вперед. Маса чорного диму засипала сажею обличча й одежу. За нами, наче дикий казковий змій стоголовий, пустилася у погоні буря. Щораз досягала вона нас й хапала за плечі та якийсь добрий дух обороняючи, тягнув нас все вперед, кидаючи на переміну, з лагідним успіхом, то золотисте проміння сонця, то лагідні струї теплого дощу.

Чудно веться між лісами, колійка, але скільки зла вона приносить тут? Тисячі обдертих, нагих ялиць стягала вона в день для чужинців і їдуть вони, колись пишні та горді а тепер облуплені, в світ. Приходить врешті кінцева стація Форостянка, колійка стає, а прогульковці з галасом зіскакують на землю.

Всюди видко було сліди недавньої бурі, поломані дерева, нові струмки, болотяні калюжі... Прогульковці, які сходили з гори, оповідали про страшну бурю,, що щойно перейшла над Говерлею. А вона, перелетіла понад нашими головами, не зачіпивши нас ні трішки!

У наші капці, вдиралася вода, яку годі було витрясти, так, що ми з погордою гляділи на наші ноги.

Директор, який йшов з нами, присідав на кожному пеньочку, кричав, що дуже змучився, і спиняв похід. Мимоволі, все товариство порозсідалося на вогких, вкритих мохом пеньках, та оглядало чудову околицю, на тлі поломаних дерев, зогнилої папороти й болотяних калюж. Всежтаки на 6-ту годину прийшли ми до гостинниці під „Зарословом", яка аж кипіла від гостей. Кожен закуток був так сильно запханий людьми, що взагалі не було змоги денебудь приміститися. Ввічливий господар обіцював примістити нас у спільній спальні на сінниках, але це було мабуть лише формальною чемністю. Ми станули на роздоріжжі. Одні хотіли залишитися, другі пнятися в гори нічю. Другий плян перейшов більшістю голосів. Манила нас чарівна гірська ніч. Поволі находила сутінь. З кожного кутка, журчав і шумів бурхливий потічок та загорожував поперек дорогу; не дбав за звичайне річище, а пускався навмання...

Ці всі потічки треба перестрибувати. Не так легко пішла справа з Прутом, тут треба було скидати черевики й брести по воді. Холодна наче лід вода, морозом обняла горячі ноги, та відсвіжила їх, до дальшої дороги, яка вела майже весь час, брудними калабанями. Жовто-білі знаки по деревах почали щезати й ми опинилися, у багні серед незнаної околиці, без досвідного провідника. А проте надії не тратили, тимбільше, що недалеко сіріла маєстатична стать Говерлі.

Виходити на верх ми зараз не хотіли, в програмі було: знайти колибу, чекати на схід місяця, та йти опівночі при його світлі, щоби на вершку оглядати схід сонця.

Хоча два наші провідники були вже кілька разів на Говерлі, тепер не могли чогось зорієнтуватися. Одним вважалася колиба праворуч, іншим ліворуч і так мандрували ми у ріжних напрямках, виривуючи очі. Десь під верхом показалося кілька овець й туди післали ми одного з товаришів на звіди. За хвилину почулося радісне накликування, що є не тільки вівці але навіть і пастух. Крученою стежечкою вийшли ми на полонину. На її зеленому килимі паслося сотки овець й коров, яких вже почали заганяти до загород. Кількох чорних, стрункиx пастухів збіглося біля нас, та почали росказувати про своє життя.

З початком червня виганяють отари на по-

місце д-ра І. Копача іменований інспектором, як зачуваємо, дотепер. директор перемиської укр. гімназії д-р Денис Лукіянович. Щож до наслідства по д-рі Волод. Левицькім, то тут наші інформації сходяться в одному, а саме, що на його місце прийде москвофіл. З одних джерел довідуємося, що найпевнішим москвофільським кандидатом на це становище є проф. Білинкевич, з інших, що д-р Копистянський, москвофільський історик. Оба вони учителювали досі у львівських середніх школах. Котрий з названих москвофільських педагогів стане інспектором — це не важне, але за те важне те, що санаційні чинники намагаються при всякій нагоді висувати їх проти українців у відомих цілях. Роля таких москвофільських висуванців з правила розбивацька. І вони її вірно виконують та по силам оправдують покладані на них надії. Інакше їх штучно не регенерувалиб.

Податкові справи.

Намірена підвишка вставок для доходового податку.

Досі обовязуючий ключ, на підставі якого обчислювано доходовий податок, походить ще з часів інфляції, коли купці і промисловці та всі податники мали змогу більше заробляти, як самі сподівалися. Тому то цей ключ був уложений в той спосіб, щоби державний скарб був забезпечений перед втратою. Це значить, що вставки, на основі яких обчислювано податок, були вищі!

Тепер, коли наступила сяка-така стабілізація гроша і доходів — ключ цей показав себе за високим і міродайні чинники, а навіть само міністерство торговлі і промислу прийшли до висновку, що його треба обнизити, і то тим більше, що доходи у всіх ділянках нашого господарського життя — з року на рік зменшаються. Тимчасом ні з цього ні з того львівська скарбова палата видала до підвладних собі податкових урядів обіжник, в якому наказує, щоби доходовий податок на 1929 рік обчислювано після нового ключа, який **є значно вищий від дотеперішнього!** Доходовий податок мав би в деяких ділянках торговлі і промислу бути підвищений пересічно на 50 проц., а в інших навіть на 100 проц.!

Цей нечуваний і нічим не оправданий крок львівської Скарбової Палати був предметом наради податкової комісії Торговельно-Промислової Палати у Львові, де рішено внести протест проти поступовання Скарбової Палати, яка, не вислухавши опінії господарських установ, а в першій мірі опінії Пром. Торг. Палати, визначила вищі податки в той час, коли їх необхідно знизити, бо промисл і торговля не розвиваються, а видіють і ледви-ледви животіють (якщо не стоять над берегом катастрофи). Протест цей буде унаглядлений таким чином, що крім інтервенції у Скарбовій Палаті — виїде окрема делегація до Варшави, щоби домагатись в міністерстві, якщо не обниження податкового ключа, то бодай залишення його на дотеперішній висоті.

Як мав би виглядати новий доходовий податок, видно з нижче наведених цифр: Дамська конфекція мала досі ключ 15, а піднесено його на 20; трикотажі ключ піднесено з 12 на 18; аптики з 30 на 35; опал з 10 на 15; залізо з 4 на 6; рільничі машини з 10 на 16; мануфактура з 10 на 15; дамські капелюхи з 15 на 25; папір з 12 на 15; кольоніяльні товари з 10 на 15; друкарні з 12 на 15; масарні з 12 на 20; квіти з 3 на 10; бюра оголошень з 20 на 30; цукорні з 18 на 25 і т. д.

Ясна річ, що наскільки купець чи промисловець платитиме вищий податок, то настільки підскочать в гору ціни на продукти і товари, а між тим вже тепер дорожнеча вбиває і гальмує всякий прояв господарського життя. Невеселі гороскопи — тай годі.

Г.

З життя нашої еміграції.

Праця Українського Академічного Товариства в Берліні.

Дня 15. липня ц. р. відбулися заходом Товариства жалібні сходини, присвячені памяті Покійного Евгена Чикаленка. З викладом виступив на сходинах проф. Д. Дорошенко. Говорив він про Покійного як про українського патріота та мецената передвоєнного українського культурно-політичного руху.

Дня 11. серпня влаштувало Товариство виклад доц. Ф. Слюсаренка та концерт Українського Хору „Ліра" під управою п. Гороха. Доц. Слюсаренко викладав на тему „Українська територія за античної доби". Подавши короткий огляд історії греків та іранців на території України і вказавши на зразки архітектури (розкопки грецьких міст і некрополів), скульптури, кераміки, малювання, золотництва й ін. та грецьких написів, прелегент прийшов до висновків, що 1) територія України дуже богата памятками античної іранської культури; 2) ці памятки видобувано часто без належного уміння та переховувано переважно не на Україні, а в Петрограді; 3) що необхідно обєднати всю археольоґічну роботу на Україні в одній організації, анальоґічній до археольоґічного інституту німецької держави, столітні роковини якого недавно святковано. Така українська організація могла би ширше поставити так важну для загального піднесення культури народу музейну справу на Україні.

Після викладу концертував хор „Ліра", який своїм співом народніх пісень викликав дуже приємне враження у присутних та рясні оплески. Почав хор свій концерт піснею „Ой зішла зоря" (барітонове сольо гарно і ніжно виконав п. Н. Мошків), а закінчив — „Час до дому, час". В осені Українське Академічне Товариство задумує влаштувати окремий концерт хору „Ліра".

По широкому світі.

У Білгороді арештували велику організацію фальшівників стемплів; проводирем був мадяр Беля Гофман. Державний скарб Югославії має великі шкоди.

Арештовані в Празі дня 1. серпня комуністи за демонстрації почали в вязниці голодівку; є між ними і посли до парляменту.

Республика Перу, що виступила у свій час з Ліги Націй, рішила знову до неї вернутись.

Товариський зїзд.

(В 20-ліття іспиту зрілости в коломийській гімназії.)

Дня 2. липня ц. р. відбувся в коломийській українській гімназії зїзд матуристів з 1909-ого р. Програмою зїзду назначено збірку товаришів на 9. год. рано перед головною брамою гімназійного будинку.

Вже перед 9. год. почали сходитися товариші, що здалека і зблизька прибули на це своє небуденне свято. Лунають веселі оклики при появі кожного товариша, як нераз за студентських часів. Минає майже ціла година на щирих привітаннях та дружній гутірці. Веселий настрій змагається ще з приходом усе молодого й життєрадісного та загально любленого проф. „дядя" Дольницького.

Коли зблизилася 10. год., весь збір удався до зеленю прибраної кляси, звідки по дзвінку під проводом теперішнього директора п. Котецького, проф. О. Чайківського та Б. Левицького парами пішов до церкви на богослуження. Богато споминів товпилося в нашій уяві, коли ми засіли в церковних лавках та потонули в задумі, вколисані прекрасним співом. Співав власний хор під проводом колишнього нашого диригента тов. Семкова. Не дивниця, що хор так захопив і настроїв нас усіх, бож він, хоч невеличкий, але за те наш рідний: сімох співаків, а між ними трьох диригентів (Семків, Осадца та Волянський).

До панахиди за померших і поляглих товаришів стануло з о. сов. Войтіховським трьох товаришів-священиків. Плачем душі наповнене „Вічная Память" не в одного товариша витиснуло горячу сльозу за колишніми щирими й дорогими друзями, що так рвалися в життєвий вир, із повною вірою в краще майбутнє свойого народу! Та на ріжних шляхах, що вели до спільної мети, полягло їх чимало, бо майже одна третина.

По скінченню церковної частини свята знова всі парами перейшли до шкільного будинку, до тої самої кляси, де занято місця в тому самому порядку, як колись у 8-ій клясі.

Другу частину свята отворив тов. Н., що привитав усіх присутніх та подякував їм за участь у зїзді. Опісля споминув поіменно всіх померших професорів та товаришів. Повстанням з місць пошановано їх память та віддано поклін їх тлінним останкам, що спочивають не лише по широких просторах Вел. України і в Карпатах але й у далеких узгірях Сербії. З дальших слів промовця довідалися присутні, що на 52 товаришів, які тому 20 літ здавали матуру, не стало між живими 15, за границею живе 8, а на зїзді не явилося з причини ріжних перешкод 8. Між живучими є 14 священиків, 8 працює на педагогічному полі, з чого трьох на Рад. Україні, в кооперативних установах 3, адвокатів 2, нотар. канд. 2, інжинірів 2, 1 банковець, а 5 працює в ріжних вільних професіях. Після ствердження додатнього білянсу не лише індивідуальної праці для себе і своїх родин, але й широкої громадянської та після підчеркнення повної характерности в нац. справах всіх без вимку товаришів, закінчив т. Н. вступну Бесіду.

Підчас читання катальогу проф. Чайківським принято до відома поодинокі оправдання і привіти тих товаришів, що на зїзд не прибули. Опісля промовив до присутніх о. сов. Войтіховський. У гарній та глибоко обдуманій промові подав він характеристику колишньої 8-ої кляси та з натиском зазначив, що її вихованки можуть бути вповні вдоволені зі своєї довголітньої праці, бо в надіях, покладаних на своїх вихованків, не завелися. В імени неприсутнього господаря кляси проф. Шипайла, промовив проф. О. Чайківський. Він бачить упадок передвоєнного рівня моральних вартостей серед теперішньої молоді, а опісля кількома гарними споминами зперед 20 літ ілюструє привязання і щире відношення учнів до своїх учителів, що — на жаль — у нинішніх часах чимраз більше підупадає. Спільною знимкою перед входовою брамою гімназії закінчено другу частину свята.

Святкування третьої частини зїзду перенесено до гостинного дому о. Букшованого, пароха села Уторопи, положеного при шляху, що веде з Коломиї до Косова, знаного на ціле Покуття своїми сільними джерелами (сировицею), як також тою страшною трагедією, що його стрінула в перших днях світової війни*). Серед навальної зливи переїзджаємо автами Вербіж, Мишин, Стопчатів та віїзджаємо в Яблонів. Подошевий

*) Тоді то австрійські жандарми на спілку з мадярськими „гонвед-турмаками" майже ціле село спалили, а понад пів сотні невинних людей повісили вздовж головного шляху, заборонивши їх навіть поховати по христ. звичаю. Ця подія ще й нині жахом наповняє кожного, хто бачив цю страшну сцену. Так то прощалася небіжка Австрія з тими, що в жертву їй приносили „майно і кров".

ловину, й пасуть тут чотири місяці, за це дістають по 300 золотих кожен. В одязі неперебірчиві; сорочка й штани, як день так у ночі, чотири місяці ті самі. Про найменші вимоги гігієни годі тут щось балакати, правда: насікомих вони не мають, бо мастять сорочки лоєм і тому не чіпляються. Всі гарні й здорові, цера як оксамит, без помочі ніяких косметичних препаратів.

Часто трапляється, забіжить якийсь вовк і хопить вівцю; тому всеньку ніч палять ватру, а довкруги стережуть отару, чуйні пси. Десь за горою в хащах, має сидіти медвідь, але він тільки рідко вибирається у відвідини.

Пастух завів нас до колиби, збудованої з чотирох хитких, деревляних стінок, прикритих драниччям дашком, теж з дощинок. В середині горіло вогнище, на нім у кітлі відгрівався бундз, а далі у мішочку скапувала вже з готового бундза, — жентиця. Гризкий дим лів у вічі, та не зважаючи на це, полізли ми до вогню, бо трохи перемерзли й перемочили ноги. Туристи поприсувалися до огнища, сушили черевики й панчішки, а при цьому не покидав нас ні на хвилину ріжний гумор. Одні приспівували, другі розказували веселі історії, а деякі бралися навіть танцювати коломийки...

У загороді почали доїти вівці. Цікаво було дивитися, як всі товпилися біля отвору радочком, наче подорожні при залізничому віконці, купуючи білети. Кожна хоче скоріше протиснутися, тоді пастух ловить її за задні ноги, притримує у залізних долонях, і по хвилині чути як хлюпоче молоко у відерці. Овець є кількасот, а два пастухи передоять їх за дві години, а то й скоріше. Кожна вівця дає пересічно по літрі молока денно.

Полонина, є приватною власністю одного гуцула й він бере вівці й маржину до себе на випас за відповідною оплатою. Бундзи й сир забирають власники собі.

Спершу мали всі велику охоту пити овече молоко, колиж побачили таку нечисту операцію, охота відійшла. Та тут закипіло на ватрі у кітлі короваче молоко й нас закликали до вечері. Всі біжать навипередки, товчуть чубами об низенький одвірок, закутуються у туман сірого, гризкого диму й тішаться панською вечерою. Принагідний куховар, поважно начірпує горнятем молоко й роздає між славне товариство. Даються чути крики: горяче! я спік язик, брр! попарив уста! вибігають на двір, беруться студити молоко, половину порозливали.

Але знова нова сензація: „схід місяця". Притьмом всі кидають горнятка й вибігають на горб. Ніч чорна, всі гори тонуть у темряві, не видко майже нічого, аж тут показується на краєчку неба червона півкуля, довкруги яснiють хмарки, а обриси гір виступають вперед.

Місяць хутко підходить уверх, і з червоного сердитого діда перетворюється у ясного, моторного, круглолицього парубка, що вибирається на нічну гулянку. Він росте на очах й підбігає весело в гору, підпираючись на сріблистих хмарках, підморгує до ясних, лискучих, кокетливих зірок.

(Докінчення буде.)

холоднавий воздух, насичений ароматом гірських зел, ялівцю, смерік і ялиць, розпирає наші груди, а недалека стіжковата пістинська Клива й розлогий Лебедин зі своєю лісистою сусідкою Кошелівкою, замлені до половини білими подо- щевими хмарками, наші добре знайомі з моло- дечих літ, немов усміхаються до нас і манять до себе, щоб нам богато-богато дечого цікавого розказати.

З гори бачимо за нами майже цілу долину Лючки від Нижнього Березова аж до Коломиї. З отсього то місця влютім 1915-го р. австрійські тяжкі гармати з хорватською обслугою пращали останні російські відділи коломийської залоги, що поралися ще коло нищення мостів на Прусі...

Що за чудовий вид перед нашими очима на всі сторони! Лиш стань, тай дивися!...

Митю спустилися ми серед ще більшої зли- ви долів в Уторопи. В двох кімнатах кооператив- ного склепу й молочарні перечікуємо непогоду. Подивляємо незвичайну чистоту обох льокалів, а від членів управи довідуємося про гарний роз- віт обох установ, душею котрих між іншим є й о. парох.

(Докінчення буде.)

Сензація в Газі.

Сновден годиться на французько-бельгійське домагання.

З Гаги надійшли вістки, будьтоби в суботу 17. серпня ц. р. Сновден мав згодитися на засадничі французько-бельгійські домагання. Тепер обговорюють питання приєднання Італії для тих пропозицій. Французька, італійська, бельгійська і японська делегації мають устійнити в суботу в год. 18.30 оконечний текст відповіди на ноту Сновдена. Правдоподібно згадані держави не предложать нових пропозицій і обмежаться до доказів, що концесії на які вони згодилися відповідають англійським домаганням. Але льондонська преса критикує гостро пропозиції цих держав, які передано Сновденові в формі спільної ноти і називає їх недостаточними. Преса підчеркує, що обчислення Франції, будьто би ці пропозиції досягають 80 відсотків англійських домагань не відповідають цілковито дійсности. Далі преса зазначує, що ці пропозиції відбігають далеко від поділового ключа устійненого в Спаа.

Непотверджена поголоска.

В суботу 17. серпня ц. р. кружляла в Газі поголоска, що американські банки уділили англійському банкові позички на суму 50 міліонів фунтів штерлінґів як забезпечення на випадок дальшого відпливу золота з цього банку, але ще тепер нема потвердження цеї вістки від фінансових кругів — тому всі політичні висновки основані на цій інформації, є неправдиві. Після тих інформацій, які походять від тутешних американських кругів, уряд Зєдинених Держав не анґажується в підтримці пляну Юнґа без зміни, але привязує вагу до того, аби дійшло до фінансового порозуміння між европейськими вірителями і Німеччиною.

Меморандум союзників.

З Гаґи повідомляють, що відповідь Сновдена на меморандум Франції, Бельґії, Італії й Японії доручено Жаспарові в суботу 17. серпня ц. р. в ночі. Сновден обговорив всі точки і зазначив, що ніодна з них не може вдоволити Англії. При тому підчеркнув, що Італія якій плян Юнґа дає найбільші привілеї не пішла на ніякі уступки.

Одначе Сновден немає нічого проти, аби дискусію продовжувано, але щоби підшукано вимагані Англії суми.

Аґенція Бельґа доносить з Брюсселі, що до комітету знавців, які розглядатимуть предложення вичислені в меморандумі союзників, не війде на домагання Сновдена ніодин з цих знавців, які зредаґували плян Юнґа. Сновден згодився, аби англійські знавці розглядали предложення вичислені в меморандумі союзників разом зі знавцями заприязнених держав.

В неділю 18. серпня ц. р. в год. 16-ій відвідали Сновдена Терон і Лютер.

Бріян не вірить, щоби конференція розбилася.

З Риму повідомляють, що Бріян розмовляв зі Стреземаном, якому заявив, що вже незадовго означитьречинець звільнення надренії. При тому Бріян запевнював Стреземана, що він не вірить аби конференція розбилася, зазначуючи, що політичні консеквенції такої можливости були би катастрофальні для всіх заінтересованих держав, разом з Англією.

Гаґський базар.

З Гаґи наспіли вістки, що в понеділок 19. серпня ц. р. рано зібралися фінансові знавці, але своїх нарад не докінчили і будуть продовжувати їх пополудні та в ночі аби свій звіт могли передати в вівторок заінтересованим делеґаціям. Бріян відбув довшу розмову зі Стреземаном, по скінченні якої представники Франції, Бельґії, Англії, Німеччини зібралися в Гендерсона.

Війна між СРСР. і Китаєм.

„Юнайтед Прес" приносить вістку, що війна між СРС і Китаєм вже почалася, в четвер 16. серпня ц. р. На вулицях міста Мукдену розліплено афіші, які повідомляють про вибух більшовицько-китайської війни. Урядовий комунікат подає до відома, що в четвер 16. серпня ц. р. вечером більшовицькі війська перейшли китайську границю в віддалені 30 км. на північний схід від Мукдену і заняли два китайські міста. Китайський уряд повідомив закордонні посольства про вибух війни.

З Нанкіну надійшли вістки, що міністр закордонних справ нанкінського уряду Ванґ поручив китайському амбасадорові в Вашинґтоні, аби повідомив всіх учасників пакту Келльоґа, що Китай бажає усунути непорозуміння з СРСР мирним способом, але на випадок нарушення китайської границі застерігає собі всі права нападеної держави.

З Льондону повідомляють, що з Мукдену надійшли вістки, що начальна команда військ у Манджурії проголосила мобілізацію пяти бриґад, в тому одної бриґади кінноти.

Бої на більшовицько-китайській границі в освітленні офіц. більшовицької аґенції.

Аґ. „Тасс" повідомляє з Москви, що білоґвардійці і відділи манджурських військ почали щораз частіше нападати на граничну більшовицьку сторожу і на спокійне населення, головно в районі східно-китайської залізниці, а саме в окрузі стації Манджурія, місточка Полтавское біля стації Поґранічная. Інформації, які походять з китайських джерел і які приписують ініціятиву нападів більшовикам, називає аґенція „Тасс" тенденційними і неправдивими. Тому аґ. „Тасс" уповноважено катеґорично заперечити ці вістки і ствердити, що у всіх випадках нападів більшовики обмежуються до енерґійної оборони перед переходом границі китайськими і білоґвардійськими бандами.

Дальші бої на більшовицько-китайській границі.

Часописи з Шанґгаю повідомляють, що між більшовицькими і китайськими відділами ведуться далі бої в Манджурії. Ґубернатор Манджурії доніс у звіті нанкінському урядові, що у віддаленні 18 миль на північ від стації Поґранічная прийшло в неділю 18. серпня ц. р. до 2-годинного бою. 4 китайців і 12 більшовиків є убитих.

На північ від Яраймова більшовицька кіннота переїхала границю і звела бій з китайцями. 2 особи убиті і 16 ранених, з того 10 осіб з населення. Між насеелнням панує великий переполох.

Урядовий китайський комунікат доносить, що в неділю 18. серпня ц. р. більшовицький відділ, зложений з 10.000 вояків з машиновими крісами, перейшов китайську границю біля стації Манджурії.

Аґенція Аваса повідомляє, що більшовицькі дивізії підтримані артилерією зайняли цілий ряд місцевостей на відтинку 40 км. східньо-китайської залізниці.

З Москви повідомляють, що в місті Владивостоці проголошено военний стан. Більшовицькі власти візвали всіх бувших військових, щоби вони зареєструвалися в мобілізаційних відділах окружних комітетів.

З Відня повідомляють, що китайський амбасадор у Вашингтоні оголосив таку заяву свого уряду: 60.000 війська вислано на границю до Манджурії тому, аби запобічи новому наїздові більшовиків на китайську територію. Висилка війська не означує ще военного стану.

З Вашінгтону доносять, що консуль Зєдинених Держав у Харбіні повідомив державний департамент, що прийшло до бою між китайськими військами і невеликими більшовицькими відділами, які перейшли китайську границю біля стації Поґранічная. Є 200 китайців убитих.

Цепелін в Токіо.

З Москви повідомляють, що Цепелін перелетів у неділю 18. серпня ц. р. над Якутськом в год. 1.40 над раном і полетів у напрямі Охоцька і Токіо. З Токіо повідомляють, що в понеділок рано в 9. год. появився над столицею Японії „Граф Цепелін". Цепелін перебув у повітрі без перерви 103 години, відбуваючи безпосередньо подорож з Німеччини до Токіо. Другим етапом лету Цепеліна є Льос Анджельос.

Страшний вибух в копальні на Шлеську.

16 гірників убитих, 7 ранених.

Вищий гірничий уряд з Катовиць подає до відома, що в пятницю 16. серпня ц. р. наступив в копальні Гільдебранд в Новім селі в глубині 600метрів, між год. 7—8 рано вибух вуглявого пилу. Наслідком цього вибуху частина хідників завалилася і 16 гірників є убитих, а 7 ранених. До суботи рана витягнули лише 14 жертв катастрофи. Ратункова акція з причини вогню і видобуваючихся ґазів йшла дуже пиняво. Щойно спеціяльні ратункові відділи в відповідних ґазових масках вгасили вогонь і вставили помпи, якими очистили хідники від диму і газу. Доходження веде директор окружного гірничого уряду інж. Бадівський і від вищого гірничого уряду інж. Кучинський. Вибух наступив наслідком розсаджування верстви вугілля вибуховим матеріялом. Це є найбільша катастрофа в копальні, яка сталася на Шлеську від 30 літ. Остання катастрофа перед 30-ти роками була в копальні Клеофас, в якій понесло смерть 120 гірників.

Кріваві сутички між Шуцбундом і Гаймверою в Стирії.

З Відня повідомляють, що підчас походу в Ст. Льоренц у Стирії орґанізацій соціял-демократичного Шуцбунду і християнсько-суспільної Гаймвери прийшло до крівавої бійки. В наслідок цеї бійки є один член Шуцбунду убитий, 57 ранених, з того 30 тяжко.

Віденська преса подає такі вістки про ці кріваві бійки: Соціял-демократи уладили мимо заборони віче під голим небом на ринку в Ст. Льоренц. Члени Гаймвери намагалися перервати промову соціялістичного посла Валіша і тому прийшло до бійки, яка тревала цілу годину. Соціял-демократи кажуть, що члени Гаймвери стріляли з машинового кріса, уставленого на горі біля міста. Бійку перервали сильні відділи жандармерії. Обі сторони закидають собі взаїмну провокацію бійки.

„Арбайтер Цайтунґ" повідомляє, що в металюрґічних фабриках вибух страйк. Комуністи ведуть велику аґітацію за проголошенням ґенерального страйку.

Аемриканьсько-англійське порозуміння в справі розброєння.

„Дейлі Телеґраф" подає сензаційну вістку з Льондону, що Зєдинені Держави надіслали нові пропозиції в справі розброєння. Американські пропозиції приняв Мекдональд з великим вдоволенням і їх прийме теж англійський уряд.

Зі спортового життя.

Лігові змагання.

Краків: Краковія — Л. К. С. 8:0 (3:0)
Варшава: Леґія — Чорні 4:2 (0:2).
Познань: Варта — Погонь 3:2 (2:0).
Лодзь: Висла — Туристи 3:0 (1:0).

Змагання за мистецтво А кляси:

Перемишль: Польонія (Перемишль) — Лехія 3:0.

Товариські змагання:

Гасмонея — Шлеськ 1:3 (0:2).
Україна — Шлеськ 2:3 (2:2).

Сильна шлеська дружина, яка розіграла два змагання: в суботу з Гасмонеєю, а в неділю з Україною, вийшла оба рази побідно, при чому в суботу виграла з Гасмонеєю цілком легко, а в неділю з Україною завдяки щастю, бо Україна мала більше гри і нечуваного пеха, перестрілявши аж три карні. Взагалі по українській дружині видно перевтому, тому конче мусить відпочати. Правда, що це перша програна України на останніх одинацять змагань, однак видно, що дружина спадає з форми.

Оба ґолі стрілив Кобзяр. Видців 1.500

Біржа.

Гроші.

Американський долар 8·87·00—8·87·50, канадійський долар 8·79·00—8·80·50, чеська корона 0·26·25—0·26·50, австрійський шілінг 1·25·00—1·25·50, румун. лей 0·05·00—0·05·25, французький франк 0·34·50—0·34·80, швайцарський франк 1·71·50—1·71·80, фунт штерлінґів 43·20·00—43·50·00, радянський червінець 17·50—18·00.

Золото: 20 корон 36·30·00—36·50·00, 20 франків 34·20·00—34·50·00, 20 німецьких марок 41·25·00—41·60·00, 10 російських рублів 46·00·00—46·00·00.

ВІДГУКИ ДНЯ.

ДЕЩО ПРО РИМ.

Рим, так зване Вічне Місто, був кілька разів до основ знищений. Коли ще Вічного Міста не було, був на тому місці степ, густо перетиканий Сабінками. Між ними крутилися вовчиці і вестальки.

Одна весталька, Рея на імя, а Сільвія на прізвище, ходила на рандки з Марсом і виходила двох синів. Це мало для світа величезне значіння з трьох причин:

1) Отворило очі дівчатам, що ходити на рандки не все безпечно.

2) Два сини Реї — Ромуль і Рем — відіграли потім одну з перших роль у римській історії.

3) Рея Сільвія, кохаючись із Марсом, дала почин до спеціяльної адорації військових. З того часу дочки і не-дочки Реї кохаються найрадше з синами Марса.

Але за кохання з синами Марса ні одну дівчину не стрінула така кара, як Рею Сільвію за кохання з самим Марсом. Її живцем закопали, а синів віддали на виховання до вовчиці.

Щодо тієї вовчиці, то думки вчених поділені. Одні запевняють, що це була леґальна жінка автентичного вовка, другі, що це була жінка пастуха і тільки звалася вовчицею. Друге твердження більш імовірне, бо ще й нині богато жінок заслугує на таке імя.

Ромуль і Рем любилися, як два рідні брати, себто як тільки підросли, кинулися з кулаками на себе. Але вбивати себе на смерть таки не мали за що. Тому видумали собі забаву „в місто". Ромуль узявся ліпше до справи і зараз на початку забави вкропив Рема „мачугою" по лобі. Світ завсіди тримає з сильнішим і тому нас ніде не шанують... хотів я сказати... і тому Ромуль заложив Рому, Вічне Місто, яке ще довго буде стояти, якщо його передтим знову не знищать.

З того часу Рим став осідком Мусолінія. Біля нього примістився також і король, а на Ватикані мешкає Папа Римський. Мусоліні ставиться до всіх, а до української справи ставиться... дуже добре. Король ставиться до нас так, як кожночасний його міністр, а папа називається Пій XI.

Були ще перед Мусолінієм інші імператори, хоч жаден з них не був народнім учителем. Цезар був генералом, Нерон цитристом, а кількох було банковцями.

З часу, як латинці захопили силою більшу скількість Сабінок, італійська раса поправилась і нині по Римі ходять самі красуні. Десь-не-десь трапиться і відьма, але це буває так з кожною італійською красунею після 30-го року життя.

Рим одного дня не збудовано. Тому не маємо чого журитися, що Львів менший і поганіший. Адже він повстав одного дня в головах деяких польських істориків як місто, заложене польським королем.

Поминувши все вище сказане, Рим не має нічого цікавого.

Галактіон Чіпка

XXI. Всесвітній Конґрес Есперантистів.

У днях 2.—9. ц. м. зіхались у Будапешті ті, що шукають порозуміння між народами світа одною мовою: есперанто. Велика саля „Віґадо" була переповнена есперантистами, які зіхались з усіх країв земної кулі. Порядок удержували мадярські пластуни з мадярськими і есперантськими хоругвками. Предсідником був І. Міґалік, проф. унів.; заступниками: Домінґес (Бразилія), Бутвуд (Англія), Сильвестріев (Болгарія), Геріт (Франція), Пегренд (Німеччина), Сен-Сен (Китай), князь Карло шведський (Швеція).

Після офіціяльних промов мадярського уряду і управи міста Будапешту, промовляли представники держав: Австрії, Бразилії, Чехословаччини, Німеччини, Китаю, Мічіґану, Голяндії, Норвегії, Румунії і Швайцарії. Опісля промовляли делегати всяких міжнародніх товариств, а вкінці відчитано депеші ріжних міжнародніх товариств і есперантських союзів, а між ними і від „Progreso" Т-ва українських есперантистів у Польщі.

В неділю 4. ц. м. відправили богослуження в мові есперанто в ріжних обрядах, а опісля засідання: Всесвітнього Союзу Лікарів, Христіянської Ліги Есперантистів, Христіянської Молоді, а вечером міжнародній костюмовий баль.

В понеділок 5-го, перше загальне засідання, а крім цього засідання: абстинентів, фолькльористів, купців, почтовців, а пополудні прелекції на університеті в мові есперанто. Рівночасно також засідання пацифістів, банковців, туристів, філятелістів. Вечером концерт.

Віторок 6-го цілоденна прогулька пароплавами до Вишеграду. В дальші дні знову загальні засідання і засідання Всесвітнього Союзу Есперантистів (U. E. A.) Панєвропи і ін. З новостей варто згадати, що Англія, яка донедавна сильно поборювала есперантський рух з огляду на конкуренцію для англійської мови — тепер платить з державних фондів усім хто вечорами учить на есперантських курсах. У Льондоні маґістрат платить за кожну двогодинну лекцію 16 шилінгів. Лекції відбуваються в міських торговельних школах і завсіди є там повно охочих до науки. На провінції курси організують або управи міст або Робітниче виховавче товариство, причім кожну 2-годинну лекцію, крім інших видатків, оплачує державний фонд 1 фунт штерл. для прелеґента, ще й кошта переїзду.

Будапештенські есперантисти враз з гістьми влаштували маніфестаційний похід з прапорами через місто, який кілька разів фільмовано.

Безпосередньо перед всесвітнім конгресом відбувся конгрес італійських есперантистів 28. до 30. липня в Удіне, і конгрес австрійських есп. 30. липня у Відні. А 11. серпня конгрес чеських есперантистів у Празі. Кількасот есперантистів вибралося після конгресу на виставу до Познаня, де рівночасно відбувся зїзд польських есперантистів під проводом проф. д-ра Буйвіда з Кракова, який у зимових семестрах викладає есперанто на університеті у Варшаві.

Ор. К-а.

Дивогляди.

Дивогляд природи.

В однім шпиталі в Ню Йорку померли дві двохмісячні близнячки, що вродились зрослі зі собою в чудернацькій формі: голова одної була там, де ноги другої.

Муж має голос, але жінка ще більший.

У Шікаґо подала в суд пані Ропавак скаргу на свого мужа, місцевого співака, що вона розчарована ним. Вона вийшла за нього замуж лише тому, що була очарована його голосом. Тимчасом він співає тільки „в службі", для заробітку, а ніколи в хаті. Суддя признав жінці рацію і видав присуд, що містер Ропавак має обовязок співати для приємности жінки дома щодня двічі. Американська преса не подає, на жаль, як довго має він співати, щоби й інші співаки могли знати, який подружий обовязок жде їх, коли якась жінка „зловить" їх на їх власний голос. Пані Ропавак повинна в найближчому часі домагатися ще судового призначення її мужеві добірного і вічно нового репертуару, щоби він не збував її чимнебудь.

НОВИНКИ

— Львівські самогубці. 27-літній торговельний помічник Натан Хаес зі Замарстинова випив багато якоїсь отрути, але слабої. Другий замарстинівський громадянин тесля Журава повісився на рруштуванні. 22-літній жовнір Мартин Беднарський застрілився.

— Інтерес і патріотизм. Польська преса обурена на свого ґрафа А. Браніцького, що він продав у Парижі перський килим, здобутий Собеським під Віднем і що був досі одною з найцінніших памяток у Вілянові.

— Контрабанда в білий день. Американська пресова аґенція передає звістку з „Порт оф Спейн" на Тринідаді, що туди причалив німецький пароплав „Фальке" зі старшинами, які є вмішані в революцію у Венезуелі. Капітан корабля мав дати допомогу революціонерам при наступі на місто Кумана. „Фальке" виїхав з Гамбурґа і мав 125 революціонерів під командою проґнаного венезуельського генерала Дельґаде Шальбо. Старшини, які не хотіли допомагати революціонерам примусили до цього під загрозою розстрілу. Син генерала Шальбо втік з кількома старшинами до західних Індій, невідомо з яких мотивів. У південній Венезуелі йде революційна боротьба здовж кордону Колюмбії. Є підозріння, що німецькі старшини допомагають в усій цій неясній революції, про яку кружляють суперечні звістки.

— Ріжні вістки. У паризькім комуністичнім банку поліція зробила трус і найшла там усяку „літературу". — Рада народніх комісарів у Москві видала приказ, щоби всі крамниці з „необхідними предметами", головно харчами, були відчинені 10 годин денно. — Помер один із чільних англійських полководців генерал льорд Горн, підчас ловів у своїм маєтку. — Помер основник американського скавту В. Д. Бойс, що має тепер зорганізовані 4 міл. хлопців. — У вересні статистичне московське бюро пічне підрахунок неграмотних і малограмотних у СРСР. — Англійський король уперше після своєї недуги головував на одному із довірочних державних засідань. — Польський боксер Купка, мистець Шлеська, скінчив самогубством. — Англійський спортовець Перлі переплив Ля Манш на власнім новопридуманім апараті — воднім мотоциклі за 7 год. 25 хв. — У Берліні буде заснований науковий інститут ім. Мойсея Мендельсона, жидівсько-німецького фільософа; на цю ціль з нагоди 200-ліття його уродин дали чверть міліона марок його нащадки, давно вихрещені. — У шаховім турнірі в Карльсбаді Капабланка доґнав уже Шпільмана; оба мають по 9 і пів пунктів, за ними йде Немцовіч з 8 і пів і Боголюбов, Ельбе і Ґрінфельд з 7 і пів пунктами. — На острові Ява почав вибухати вулькан, в околиці Сансі, відомого літнища.

— Рекорди. Льондонський „Івнінґ Нюс", якому можна вірити, звідомляє, що в Йоганесбурґу відбувся шлюб 128-літнього готентота зі 48-літньою землячкою. Новоженець був досі двічі жонатий і має 35 дітей, зпоміж яких наймолодше має 38 літ. „Молодий", який має вже правнуків, заявив, що він жениться утрете з любови і його наречена повторила те саме за себе. Ріжниця в віці 80 літ між подружою парою є без сумніву досі рекордом. — У Римі помер небувалий артист „Хаз Хазе", якого природа наділила струсиним шлунком. Він проглитав дерево, сукно і металі. Виступаючи прилюдно як „феномен природи" він не потрібував для своїх штукарств зручности, бо справді їв ґудзики та клаптики матерії зі свого вбрання, а навіть кусні скрипки, на якій грав.

— Жіночі рекорди. Канада вишле на найближче засідання Ради Ліґи Націй жінку, посолку Мек Фейль. Таким робом буде це перша жінка в Раді Ліґи Націй.

— Ще одна красуня. У Будапешті підчас конгресу есперантистів один місцевий ілюстрований журнал дав почин до вибору найкращої жінки, яка говорить по есперантському. Вибирали її на костюмовім балі при помочі жюрі, складенім із малярів, письменників і журналістів. Як „Фравліно Есперанто" вибрали однозгідно естонку Вероніку Екста, що служить у міністерстві освіти в Таліні. Европейська преміована краса мадярка Сімон, що має титул „Місс Европи" дала своїй молодшій товаришці на спомин... ляльку, яку сама дістала в Парижі.

— Шведи горою. Свіжо оголошена статистика Швеції стверджує, що пересічний ріст (висота) мешканців цього краю є 175 цм. 25 літ тому шведи мали заввишки лише 172 і пів цм., а перед 50 літами 170 цм. Коли шведи ростимуть так далі, то ще за 100 літ будуть вони в Европі велитнями. Але те, що вони здобувають на рості поодиноких людей, те тратять на загальнім рості населення. Швеція має найслабший зріст уродин, менший, ніж такі країни, що „вироджуються", як напр. Франція та Еспанія. Можливе, що між цими двома фактами є якийсь точніший звязок. Шведи можуть бути горді, що їхній король є найбільшим королем у світі і що найкраще представляє націю високих людей.

— Для філятелістів. Відомий шведський учений мандрівник Свен Гедін дістав дозвіл від нанкінського уряду видрукувати власні почтові марки на загальну суму 5000 мексиканських долярів. За ті марки він зможе покрити кошта своєї експедиції до північного Китаю.

— Конгрес маґіків. Живемо в добі конгресів. Ріжні люди, ріжних країн, держав, рас, що мають одну спільну професію, зїзджаються, щоби надуматись над способами оборони цього джерела свого заробітку. Зіхались також і ті, що вміють доказувати чудес: штукарі, факіри, ілюзіоністи, престідіґітатори. Місто Оґіо (або Оґайо) не могло їх усіх помістити. Адже живемо в добі чудес і віри в чудеса. А щоби зміцнити віру, маґіки з усього світа приїхали з мішками на плечех і під пахою, зі шпадами, шпильками, таємними скринками і картами. Конгрес відбувався під голим небом і з його нагоди міжнародні „чудодійці" давали безплатну виставу. Індійський факір проколював собі руку наскрізь довжезною голкою, „жрець огня" їв огонь, мов пунч зі запаленим ромом, якийсь китаєць витягнув з одної хустини шість гусок. Власники готелів з остраху перед гістьми з такими зручними пальцями спровадили найкращих детективів на час зїзду. „З готелю можуть ще щезнути найцінніші предмети" — казали вони собі. Та мали вони ще й інший клопіт. Маґіки, що добувають з нічого щось, для всякої певности, якби їхня чудодійна сила була за слаба — попривозили зі собою до помочі: кролики, гуси, свині і сотні ріжних фантастичних предметів, які треба було примістити в готелевих кімнатах.

— Австрійські „буржуї". Один домовласник у Відні Бурґґассе вивісив на воротах свого дому таку оповістку: „З цього дому має його власник доходу 1 шилінга і 60 сот., сторож дому має 500 шилінгів, держава 1.600 шил., а поодинокі комірники, що піднаймають кімнати іншим 7.600 шилінгів". Треба подивляти міцну віру такого домовласника в „кращу будуччину", коли він досі не продав цього дому, щоби без клопотів заробити на ньому більше як одного шилінга!

— З людського гумору. До російського містеч-

ка Глимсько зїхав якийсь малий театрик. Неві-домо, чи група була ненайкраща, чи мешканці не мали довіря до неї, досить, що афіші не помогли. Саля була порожня. Директор проходжувався за другий день по місті похмурий. Тоді підійшов до нього один купець і запропонував: „Коли ви дасьте мені якийсь відсоток зі завтрішньої ви-стави, я подбаю, щоби театр був випроданий". Умовились. Купець казав друкувати до афіш та-кий додаток: „Після вистави буде велика неспо-діванка, яка захопить усіх. Хто буде невдоволе-ний, той може домагатись при касі подвійної су-ми заплаченого ним білету". Вистава, не дуже цікава, скінчилась. Усе ждало на надпрограмову несподіванку. Тоді вийшла на сцену орхестра і заграла „Інтернаціонал". Усі встали, а деякі по-чали оплескувати. Коли державний гимн відо-грали, тоді купець заявив зі сцени, що хто не є вдоволений цією несподіванкою, той може зго-лоситись до каси. Ясно, що ніхто не мав зміли-вости озвались ні словом.

Дописи.

РАВА РУСЬКА. („Свято Борців" — Перепони поліції). В дні 4. серпня 1929, як що року, відбувалося в Раві Руській, Повітове Свято Борців. — Свята ці мають у нашім по-віті вже свою традицію і попередніми літами адміністрація не робила їм ніяких перепон. — Цьогож року почалось від того, що староста, а точніше його заступник п. Моліцкі не дав дозволу на збірку жертв, про який старалася місцева Філія Т-ва Охорони Воєнних Могил на передбачувані своїм статутом цілі. — При-чиною заборони була обставина, що цього дня мала відбутися збірка „na strzechę strzelecką". Не дозволено також церковній процесії і по-ходові пройти через ринок. А попри те в про-цесії та в поході не дозволено брати участи „Соколам„ і „Лугам", як також таким учасни-кам свята, що малиб якінебудь маніфестаційні відзнаки. Далі заборонено співати патріотичні пісні та виголошувати промови політичного змісту. Равський „Стшелец", довідавшися про свято, влаштував того самого дня річницю „czynu sierpniowego Legionów", хоч цього року вже влаштовував з тієї нагоди повітову пара-ду. — Одначе незважаючи на вичислені пере-пони і непогоду свято відбулося не менше ве-личаво як кожного року. — Учасників свята було понад 2000, хоч з огляду на погану по-году не могла прийти здоооколичних сіл ні одна процесія. — Орхестру „Сокола" і хор, які їха-ли з Немирова до Рави завернула з дороги поліція. По всіх дорогах, які ведуть до Рави розставлено сторожі, які конфіскували (делеґа-там з Потилича й Угнова) вінки, що їх везли делеґації поодиноких установ з повіту для зло-ження на могилах Борців. Свято почалось Со-борною Службою Божою в місцевій церкві. Над пристроєною зеленю та вінками могилою з березовим хрестом відправлено панахиду при учаси поважної скількости духовенства з судо-вого равського повіту. — Опісля відбувся по-хід з церковною процесією на чолі на цвинтар. І саме в часі походу почалася інтервенція по-ліції. — Поліцаї з баґнетами утворивши кор-дон не пропустили процесії згідно з забороною ринком, — тільки спрямували її заулками, а опісля розганяли Сокілок і Соколів та Лу-говиків, які чвірками йшли в поході зараз за духовенством та відбирали їм відзнаки і вінці з лентами від установ з Вільок мазовецьких і Піддубець. Сконфісковані вінці опинилися потім у жидівськім шинку.Поліційний агент Кравчик арештував невідомо з якої причини заступника начальника равського „Сокола" п. Чіха. Арештовано його мабуть за те, що йшов у сокільськім однострої на чолі Соколів. По укінченні свята випущено його на волю. При особистій ревізії відобрано в нього гроші та повернено їх слідуючого дня. По приході на кладовище відправлено на могилах Борців панахиду при участи 15 священиків, о. Дороцький з Потелича виголосив відповідну до хвилі проповідь, по якій зложено понад 50 вінків на могилах, а опісля учасники свята вернули під церкву, де по відспіванні національного гимну свято закінчилося.

Учасник свята.

УГНІВЩИНА. (Концерт в честь Івана Франка). Філія Т-ва „Просвіта" в Угнові, за старанням своєї Студентської Секції, вшанувала дня 11. серпня ц. р. память Івана Франка концертом, який пройшов вповні удачно і лишив дуже миле вражіння у присутніх. В святочній промові, студ. МиколаДужий розвинув прегарно Франкові ідеї, прикладаючи їх до сучасної хвилі. Тому то промову цю нагороджено ентузіястичними оплесками. Студ. міш. хор під проводом п-ни Ст. Михалюківної виконав дуже старанно дві пісні („Ой ідуть, ідуть тумани" і „На вулиці"), а читальняний хор з Піддубець під пров. п. А. Журавецького одну точку („Сонце заходить"). Кілька сольоспівів („Гетьмани", „Ой чого ти почорніло", „Як почуєш в ночі") виконав студ. С. Демчук з великим поводженням. На окрему похвалу заслугує деклямація уч. Олі Онишкевичівної (Франко: „Наймит"), віддана з правдивим зрозумінням і глибоким чуттям. Хор з Хлівчан, ізза злої комунікації, не взяв на жаль заповідженої участи в святі. Мимо непогоди громадянство місточка, а навіть з подальших сіл ледви помістилось у великій салі, а з концерту винесло дуже милі вражіння і підйом в душі. **М. Р.**

✝ ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

Марія Вербенець, горожанка міста Яворова упокоїлася в Бозі, дня 19. VIII. 1929 р. в 75 році життя. В. Її П.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр:

Вівторок, 20-го серпня, г. 8·00 веч. „Зі всіх сторін світа", чеська ревія.

Кіна.

Апольо: Авантурниця з Біяріц (Магд Сонн, Лівіо Панеді).

Кольосей: Король боксерів Риш. Дікс, Мейрі Бріян. Не нас обдурити.

Лев: Чар гріху (Люсі Дорен, Гайдарів).

Люна: Архизлодій з Даманску.

Маруселька: Цісар Франц Йосиф і його двійник. Король карнавалу.

Оаза: Забава в коханни.

Палас: Боротьба за золотий ріг.

Пан: На порозі спальні (Лілі Даніта, Верн. Кравс).

Пасаж: Пачкарі бриляитів у Ню Йорку.

Фатаморгана: Подружжі вакації.

Химера: Дон Жуан у пансіонаті (Потехіна, Райн. Шіннель).

Утіха: Резервісти горою!

Програма радіо.

Вівторок 20-го.

Льондон (356,3). 21·00 Військова орхестра. 22·30 Музика до танців.

Париж (1725). 21·35 Радіоконцерт.

Берлін (418). 17·00 Радіоорхестра. 19·30 Модні пісні.

Відень (516,3). 16·00 Концерт капелі. 20·05 „Казки Гофмана".

Рим (444). 21·00 „Фавст".

Мілано (501). 17·00 Радіоквінтет. 20·30 Квінтет. 23·00 Джезбенд.

Будапешт (550). 12·00 Оперова орхестра. 21·00 Циганська орхестра.

Стокгольм (436). 22·10 Композиції Чайковського.

Ленінград (1000). 19·00 Концерт.

Москва (825). 20·30 Популярний концерт.

Київ (800). 17·00 Концерт.

Харків (1304). 19·30 Концерт.

Варшава (1411,7). 18·00 Популярний концерт. 20·30 Концерт солістів.

Познань (334,8). 19·20 Міжнародній радіоконцерт. 20·30 Концерт солістів.

Братислава (279). Пополудневий концерт.

Середа 21-го.

Льондон (356,3). 16·10 Музика до танців. 16·45 Органи. 20·45 Квінтет.

Берлін (418). 21·00 Симфонічний джезбенд.

Париж (1725). 16·45 Концерт (Моцарт).

Відень (516,3). 11·00 Квартет. 16·00 Капеля Вольфсталь. 20·05 Веселий вечір.

Рим (441). 21·00—23·10 Популярна музика.

Мілано (501). 17·00 Квінтет. 20.30 Легкий концерт.

Будапешт (550) 12·05 Циганська капеся. 17·10 Популярний концерт.

Ленінград (1000). 19·00 Концерт у студії.

Москва (825). 15·30 Оперові фантазії.

Київ (800). 19·00 Селянський концерт.

Прага (487). 19·05 Чеська Фільгармонія.

Варшава (1411,7). 20·30 Класична музика.

Познань (334,8). 18·00 Пополудневий концерт. 20·30 Вечірній концерт.

Подяка.

Горем прибиті по страті Найдорожчої нашої Матері і Бабуні, котра зазнала багато співчуття від многих приятелів і знакомих; почуваємося до обовязку зложити подяку за участь в похоронах. Передовсім сердечно дякуємо о. ... Львови Левіцькому за молитви і безінтересовний провід похорону. Всеч. ... Директорові Олек. Залітачові і Всеч. о. Миколі Кушнітові, як також почуваємося до подяки Вп. Ігумені монастиря с. с. Василіянок — Емілії за щире співчуття і прихильність для нашої Родини і Всім, що віддали нашій Дорогій Мамі і Бабуні пошану і послідну прислугу. 298 Родина

Ширіть наш часопис!

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". В друкарні Видавничої Спілки „Діло". Львів, Ринок ч. 10.